

INDENRIGSMINISTERIET

Erhvervsfremmestyrelsen
Tagensvej 137
2200 København N

Dato 7. marts 1997
Kontor 2. kommunekontor
Sag nr. 1996/1110/35-6
Sagsbeh. HE

I:\hae\købhjem.udt

Erhvervsfremmestyrelsen har ved brev af 1. november 1996 anmodet Indenrigsministeriet om en udtalelse vedrørende en kommunes mulighed for at yde tilskud til ældre personer til de pågældendes køb af tilskudsberettigede hjemmeserviceydelser som et mer-køb/tilkøb til den visiterede hjemmehjælp.

Baggrunden for Erhvervsfremmestyrelsens henvendelse er en forespørgsel af 3. juli 1996 fra Græsted-Gilleleje Kommune.

Kommunen har i brevet af 3. juli 1996 anført, at formålet med at yde ovenfor nævnte tilskud er at understøtte de ældres oplevelse af velfærd.

Erhvervsfremmestyrelsen har i brevet til Indenrigsministeriet anført, at forespørgslen fra kommunen har været forelagt en arbejdsgruppe med repræsentanter fra Finansministeriet, Socialministeriet og Erhvervsfremmestyrelsen, der skal sikre, at der ikke sker en glidning af hjemmehjælpens praktiske opgaver over mod hjemmeservice.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at der ikke i lovgivningen om hjemmeservice, jf. lov nr. 463 af 12. juni 1996 om hjemmeservice, er noget til hinder for, at ældre kan købe hjemmeservice som et supplement til den visiterede hjemmehjælp.

Det er videre anført, at arbejdsgruppen imidlertid ikke kan vur-

dere, hvorvidt den skitserede ordning er i overensstemmelse med kommunalfuldmagtsgrundsætningerne. Erhvervsfremmestyrelsen anmoder på den baggrund Indenrigsministeriet om en udtalelse.

Indenrigsministeriet skal i den anledning bemærke, at det almindelige kommunale tilsyn med Græsted-Gilleleje Kommune varetages af Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt, jf. § 47, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 615 af 18. juli 1995).

Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt ses ikke at have udtalt sig i den konkrete sag, og Indenrigsministeriet kan derfor ikke tage stilling til denne.

Indenrigsministeriet skal dog i anledning af Erhvervsfremmestyrelsens henvendelse generelt udtale følgende:

Spørgsmålet om, hvorvidt en kommune lovligt kan varetage en opgave, skal alene afgøres efter almindelige kommunalretlige grundsætninger om kommuners opgavevaretagelse (de såkaldte kommunalfuldmagtsgrundsætninger), i det omfang spørgsmålet ikke er reguleret i den skrevne lovgivning.

Efter almindelige kommunalretlige grundsætninger om kommuners opgavevaretagelse antages en kommunes adgang til uden lovhjemmel at gennemføre foranstaltninger bl.a. at være afgrænset af, hvad der traditionelt er betegnet som et almennytte kriterium. Dette kriterium indebærer, at en kommune som udgangspunkt kun kan gennemføre foranstaltninger, der kommer en bredere kreds af kommunens borgere til gode.

Dette udgangspunkt indebærer, at en kommune normalt ikke uden lovhjemmel kan gennemføre foranstaltninger, der udelukkende eller i det væsentligste er motiveret i varetagelse af individuelle interesser hos enkeltpersoner.

Der henvises herved til bl.a. Jens Garde og Jørgen Mathiassen, Kommunalret, 1991, side 21, 30 og 40, Hans Gammeltoft-Hansen

m.fl., Forvaltningsret, 1994, side 442 og 445 ff, og Erik Harder, Dansk Kommunalforvaltning II Opgaver, 1987, side 68 ff og 118 ff, men dog tilsyneladende noget anderledes Mogens Heide-Jørgensen, Den kommunale interesse, 1993, side 285 ff, især side 317 f.

Det omtalte almennyttige kriterium er imidlertid ikke udtryk for en særlig præcis afgrænsning af kommuners kompetence, og kriteriet giver derfor ikke et klart grundlag for at udtale, i hvilken udstrækning en kommune lovligt kan yde tilskud til ældre. Kriteriet kan dog medvirke til en afgrænsning af, hvilke kommunale hensyn der i en samlet afvejning af interesser kan begrunde, at en kommune lovligt kan yde et tilskud som det i sagen omhandlede.

Det er i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis antaget, at en kommune ikke uden lovhjemmel kan tildele ydelser til enkeltpersoner, der er afgrænset efter økonomiske eller andre sociale kriterier, jf. bl.a. Jens Garde og Jørgen Mathiassen, Kommunalret, 1991, side 16 og 21.

Det følger af almindelige offentligretlige lighedsgrundsætninger, at en kommunes tildeling af ydelser til enkeltpersoner med henblik på varetagelse af en kommunal opgave skal ske efter kriterier, der er saglige i forhold til det kommunale formål med tildelingen.

Kommuner har i medfør af den skrevne lovgivning en række væsentlige opgaver i indsatsen for de ældre. En kommunalbestyrelse kan i tilknytning hertil etablere en ældrepolitik, der tager sigte på at varetage særlige hensyn til denne persongruppe.

Som del af en sådan ældrepolitik kan en kommune yde tilskud til, at ældre får praktisk hjælp i hjemmet. På baggrund af det ovenfor anførte, hvorefter kommuner ikke uden lovhjemmel kan yde tilskud til enkeltpersoner, der er afgrænset efter økonomiske eller sociale kriterier, er det efter Indenrigsministeriets opfattelse dog en forudsætning herfor, at tilskuddet ikke ydes til en bestemt gruppe af ældre, der er afgrænset efter sociale kriterier,

f.eks. på grundlag af bestemmelserne i bistandsloven om visitation til hjemmehjælp.

Kommunen må endvidere sikre sig, at det omhandlede tilskud alene anvendes til det påtænkte formål.

Det bemærkes, at Indenrigsministeriet ikke ved nærværende udtalelse har taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt lovgivningen om hjemmeservice eller bistandsloven indeholder hjemmel til eller er til hinder for etablering af den pågældende ordning.

Indenrigsministeriet har samtidig hermed sendt en kopi af dette brev til Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt.

Med venlig hilsen

Hanna Ege